

Ostrava, 20. 3. 2017

UNIKÁTNÍ SEPARAČNÍ KOMPLEX NA NEJVĚTŠÍ OSTRAVSKÉ HALDĚ SE ROZJÍŽDÍ

Společný projekt státního podniku DIAMO a společnosti Ostravská těžební už má konkrétní podobu. Stavba jednoho z nejmodernějších úpravárenských zařízení v Evropě je dokončena a zahájila zkušební provoz. Bude zpracovávat miliony tun těžebního odpadu uloženého na odvalu Heřmanice, který patří mezi největší ekologické zátěže v Moravskoslezském kraji.

„Celé zařízení je velmi sofistikované a jeho kapacita umožní efektivní provedení komplexní sanace odvalu. Naším cílem je zabezpečit problémovou lokalitu před termickými jevy, které zde viditelně probíhají už zhruba 20 let, a postupně eliminovat negativní vlivy na zdraví obyvatel i životní prostředí,“ uvedl ředitel státního podniku DIAMO Tomáš Rychtařík. Odval Heřmanice je jedním z nejstarších a zároveň nejrozsáhlejších míst, kde je uložena důlní hlušina z těžby černého uhlí v 19. a 20. století na Ostravsku. Zaujímá plochu o velikosti 14-ti Václavských náměstí.

„Všechny stavební části komplexu jsou hotové a začínáme zprovozňovat jednotlivé části systému. Naše zařízení má podstatně vylepšenou technologii úpravy haldoviny podle nových poznatků a zkušeností z obdobných zařízení v zahraničí, představuje naprostou špičku ve své třídě a světovém měřítku,“ informoval Josef Gajda, ředitel a předseda představenstva společnosti Ostravská těžební, a.s., která je investorem stavby. Heřmanická homogenizační linka je pilotním projektem společnosti, podobnou plánuje vybudovat i v dalších zemích.

Stavební objekt sestává ze dvou celků. Jedním je technologická budova ocelové konstrukce o rozměrech 18 x 30 metrů a výšce 34 metrů. Komplex doplňují ocelové lávky pro transport hlušiny a vytříděného materiálu. Ke stavbě patří ještě vrátnice, váhy nákladních aut, myčka aut s uzavřeným vodním okruhem, venkovní sklad, rozvody vody a kanalizace vč. ČOV.

Stavba separačního komplexu byla slavnostně zahájena položením základního kamene loni v červenci. Povolení zkušebního provozu, vydané stavebním úřadem městského obvodu Slezská Ostrava, nabylo právní moci 24. 2. a platí do konce roku. Zahájení plného provozu linky o výkonu 350 t/h je v plánu už koncem jara.

Základním principem homogenizační linky je separace hlušiny procesem mokré úpravy, která definitivně eliminuje riziko hoření. Z technologického hlediska se jedná o klasický úpravnický proces v unikátním moderním provedení, které bylo navrženo specificky pro materiál deponovaný na odvalu Heřmanice. Provoz separační linky bude dvousměnný, ročně v ní budou zpracovány až 2 miliony tun haldoviny. Výstupem bude milion tun čistého kameniva a uhelná hmota, které mohou být dále komerčně využity ve stavebnictví a energetice, v případě kameniva také k modelování terénu v lokalitě odvalu.

Investice v celkovém objemu 250 milionů korun přinesla i desítky nových pracovních míst. Aktuálně pracuje na zprovoznění linky denně cca 80 lidí. Státní podnik DIAMO přijal 12 nových zaměstnanců. Odštěpný závod ODRA bude zajišťovat nakládku hlušiny na pásové dopravníky a modelování terénu materiálem zbaveným podstatné části uhelné hmoty. Na samotné lince bude stabilně pracovat

zhruba 30 pracovníků. Návazné provozy a služby zaměstnají další desítky lidí. Celkem by mohlo vzniknout až 100 nových pracovních míst.

„Přestože separační linka proces sanace výrazně zefektivní i urychlí, budou sanační práce vzhledem k obrovskému rozsahu odvalu trvat nejméně 10 let. Po následném provedení hrubých terénních úprav bude plocha odvalu komplexně rekultivována,“ doplnil Josef Havelka, ředitel odštěpného závodu ODRA, státního podniku DIAMO. Už nyní je připravována studie konečného řešení lokality, jejímž cílem bude maximálně efektivně a v souladu s územním plánem vymodelovat celé zájmové území do požadovaného tvaru.

Po celou dobu bude oblast intenzivně monitorována. Po ověření ekologické a geotechnické stability území lze požádat o uzavření úložného místa těžebního odvalu. Tímto aktem bude hornická činnost v této části Ostravy po téměř 200 letech ukončena.

Historie odvalu Heřmanice

Odval Heřmanice je nejrozsáhlejším odvalem na Ostravsku. Nachází se na území městského obvodu Slezská Ostrava statutárního města Ostrava. Jedná se o komplex důlních odvalů, který vznikl už v polovině 19. století při hloubení Dolu Ida (Rudý říjen 1). Největší množství materiálu se zde ukládalo ve 40. až 60. letech minulého století, kdy se rozšiřoval Důl Heřmanice (Důl Stalin, Rudý říjen 2). Celkově areál zabírá plochu cca 65 ha, objem uloženého materiálu je odhadován na cca 30 milionů tun. Průměrná sypaná výška odvalu se pohybuje mezi 20 až 30 metry. Maximální výška sypaného kužele části odvalu dosahovala v minulosti až 70 m. Z rozhodnutí tehdejšího KNV a města Ostravy byla v roce 1978 snížena výška odvalu z kóty 271 na 250 m n. m. za účelem intenzivnějšího provětrání Ostravské kotliny. Na odval navazuje Heřmanický rybník, který je součástí lokality Natura 2000. Západní část odvalu je řízeně rekultivována. Termicky aktivní zóny se nacházejí zejména ve východní a střední části odvalu. Vznik endogenního požáru závisí na mnoha faktorech, z nichž nejdůležitějšími jsou obsah hořlavé složky (uhelné složky), možnost přístupu vzdušín a vhodné geometrické parametry úložiště. Vznik požáru, jeho vývoj a směr šíření téměř nelze predikovat. V důsledku termických procesů se zvyšuje teplota hlubších i přìpovrchových zón a dochází k poškození až totální likvidaci vegetace.

V minulosti (1999 – 2004) byly uskutečněny pokusy o likvidaci podzemních požárů v odvalu, ty však nezastavily šíření termických procesů. Postupně byla zasažena téměř celá centrální část včetně samotného hřebene odvalu. Od roku 2004 byl termický proces pravidelně monitorován měřením v síti vrtů. Z vyhodnocených výsledků vyplynulo, že aktivní oblast je velmi rozsáhlá, zasahuje téměř celou plochu východní a střední části úložiště. Postupně se ukázalo, že neúčinnějším řešením je likvidace termicky aktivních míst odtěžením. Část odvalu Heřmanice už prošla rekultivací v gesci s. p. DIAMO. Cílem bylo území revitalizovat a vytvořit účinný „zelený val“ s významným filtračním efektem proti prachu vznikajícímu v rámci odtěžování dalších částí odvalu. Po rekultivačních pracích proběhlo zatravnění a vysazení celkem 15.000 kusů keřů a stromků.

Profily

***DIAMO, státní podnik** se sídlem ve Stráži pod Ralskem je organizací, která realizuje zahlazování následků hornické činnosti po těžbě uranu, rud a části uhelného hornictví v České republice a zajišťuje produkci uranového koncentrátu pro jadernou energetiku. Provádí sanační a rekultivační práce,*

spravuje více než 6000 dílčích environmentálních zátěží na celém území ČR. Státní podnik zajišťuje svou činnost v regionech prostřednictvím 4 odštěpných závodů: Těžba a úprava uranu ve Stráži pod Ralskem (TÚU), GEAM v Dolní Rožínce, Správa uranových ložisek v Příbrami (SUL) a ODRA v Ostravě. DIAMO, s. p. celkem k 31. 12. 2016 zaměstnával 2 521 lidí.

Ostravská těžební, a.s. se specializuje na produkci kameniva s širokým spektrem použití především ve stavebnictví. Kamenivo získává hlavně odtěžováním na odvalu Heřmanice v Ostravě. Dále se zabývá tříděním, recyklací a ukládáním inertních odpadů, provádí demoliční práce, zemní práce, hrubé terénní úpravy a rekultivační činnost. Majitelem společnosti je Evropská těžební a.s.